

Του **Λάμπρου Τζούμη*** Υποστρατήγου ε.α.

Τις τελευταίες μέρες παρακολουθήσαμε έναν «πόλεμο» ανακοινώσεων ανάμεσα στον το
μέα
άμυνας
του
πολιτικού
κόμματος
«
Ποτάμι
» και των
αποφοίτων
της
Στρατιωτικής
Σχολής
Αξιωματικών
Σωμάτων
(
ΣΣΑΣ
).
Αφορμή
υπήρξε
η
αναφορά
,
σύμφωνα
με
την
οποία
θα
πρέπει

να
εξεταστεί
αν
απαιτείται
παραγωγή
στελεχών
από
τη
ΣΣΑΣ
και
τη
Σχολή
Αξιωματικών
Νοσηλευτικής
(ΣΑΝ) ή
θα
έπρεπε
οι
ανάγκες
αυτές
να
καλυφθούν
από την
αγορά
εργασίας

Προσωπικά συντάσσομαι απόλυτα με αυτά που ανέφερε ο σύνδεσμος αποφοίτων της ΣΣΑΣ

και νομίζω οτιδήποτε και αν προσθέσω μόνο αρνητικά θα συμβάλει στο ήδη «βαρύ» κλίμα που δημιουργήθηκε με τις ανακοινώσεις που εκδόθηκαν ανάμεσα στις δύο πλευρές. Όπως διάβασα στην επιχειρηματολογία του κόμματος, η σκέψη αυτή εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης από μηδενικής βάσης που χρειάζονται οι Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.), με στόχο να γίνουν σύγχρονες και αποτελεσματικές. Η αναδιοργάνωση είναι ένα θέμα που έχει τεθεί κατ' επανάληψη προς συζήτηση, με σκοπό τη δημιουργία ενός ευέλικτου, μικρότερου, οικονομικότερου, αλλά και περισσότερο αξιόμαχου αποτρεπτικού αμυντικού σχήματος των Ε.Δ.

Στις αρχές του περασμένου χρόνου με την ανάληψη των καθηκόντων της νέας κυβέρνησης, υπήρξε μια «επικοινωνιακή καταιγίδα» από πλευράς Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, με εξαγγελίες της ηγεσίας του για άμεσες και σαρωτικές αλλαγές, στη δομή και στον τρόπο επιχειρησιακής λειτουργίας των Ε.Δ. Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις που έγιναν τότε αλλά και σε αυτές που ακολούθησαν, επρόκειτο μέχρι τέλους του 2015 να ληφθούν ριζοσπαστικές αποφάσεις για την αναδιοργάνωση των Ε.Δ., η οποία δεν θα περιοριζόταν απλά στο κλείσιμο ή τη σύμπτυξη στρατοπέδων, αλλά θα ήταν συνολική, με στόχο την ενδυνάμωση των Ε.Δ. Το Μαρ. 2015, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ανακοίνωσε ότι στο πλαίσιο της νέας δομής δυνάμεων και της αναπροσαρμογής των Ε.Δ., αποφασίσθηκε να

μειωθεί κατά 20% ο αριθμός των ανωτάτων αξιωματικών (δηλαδή από βαθμό ταξίαρχου ή αντιστοιχών και άνω) των τριών Κλάδων. Η μείωση του αριθμού των νομοθετημένων θέσεων των ανώτατων αξιωματικών προβλέπεται από τη Δομή Δυνάμεων 2013-2027, η οποία έχει εγκριθεί από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ), τον Ιούνιο του 2013. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης χαρακτήρισαν την ανακοίνωση αυτή ως ευχάριστη έκπληξη, με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των Ε.Δ. Έτσι στις κρίσεις που επακολούθησαν, ο αριθμός των ανωτάτων αξιωματικών στο Στρατό Ξηράς μειώθηκε κατά 28 θέσεις. Στην πραγματικότητα βέβαια η μείωση αυτή δεν θα μπορούσε να αποτελέσει πανάκεια για τα χρόνια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ε.Δ. και δεν ήταν τίποτα παραπάνω από ένα επικοινωνιακό «πυροτέχνημα».

Το γεγονός αυτό, ήλθαν να επιβεβαιώσουν οι φετινές κρίσεις στις Ε.Δ. και να καταδείξουν τις κυβερνητικές προθέσεις σχετικά με τις εξαγγελίες χαρακτηρισμού του 2016 ως «χρονιά-σταθμός», στο θέμα της αναδιοργάνωσης. Οι θέσεις των ανωτάτων αξιωματικών στο Στρατό Ξηράς αυξήθηκαν κατά 16. Φαίνεται ότι και η αναδιοργάνωση εντάσσεται στην μετατροπή δεσμεύσεων του κυβερνητικού στρατοπέδου, όπως το ΟΧΙ που έγινε ΝΑΙ και το «σκίζω τα μνημόνια» που έγινε «υπογράφω 3ο μνημόνιο». Τι άλλαξε από πέρυσι μέχρι φέτος; Συγκροτήθηκαν νέοι Σχηματισμοί ή μήπως έγιναν λάθος εκτιμήσεις και υπολογισμοί την περασμένη χρονιά; Έπαιξαν ρόλο οι αλλαγές σε πρόσωπα, καθώς όπως είναι γνωστό ο τότε Α/ΓΕΕΘΑ ανέλαβε τα καθήκοντα του προέδρου της Στρατιωτικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο τότε ΥΦΕΘΑ μετακόμισε στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη; Ασκήθηκαν πιέσεις από εξωθεσμικά κέντρα για εξυπηρέτηση συγκεκριμένων ατόμων και μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων; Κρίθηκε μήπως αναγκαία αυτή η αύξηση για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες επιτήρησης σε στήσιμο σκηνών ή παρασκευής συσσιτίων προσφύγων-μεταναστών; Ρητορικά ερωτήματα που δεν αναμένεται βέβαια να πάρουν απάντηση. Είναι το γνωστό «ράβε - ξήλωνε» σε μια σειρά θεμάτων που αφορούν την αναδιοργάνωση των Ε.Δ. Επανελημμένες προσπάθειες αναδιάρθρωσης που επιχειρήθηκαν τα τελευταία χρόνια δεν ευοδώθηκαν λόγω πολιτικών, κομματικών, θρησκευτικών, τοπικών παρεμβάσεων, προσωπικών φιλοδοξιών, συντεχνιακής νοοτροπίας και αλλαγών στόχευσης κάθε φορά που υπήρχε κυβερνητική αλλαγή. Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις των τελευταίων ετών δεν ολοκληρώθηκε ποτέ η δομή δυνάμεων που επικυρώθηκε από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι απαιτείται μια πλήρη και σε βάθος αλλαγή που να αντιμετωπίζει συγκεντρωτικά θέματα προσωπικού, οργάνωσης, επάνδρωσης, συγκρότησης, δομής διοικήσεως δυνάμεων, διακλαδικότητας, υποστήριξης διοικητικής μέριμνας, πάντα σε συνδυασμό με τις αναγκαίες μειώσεις στους προϋπολογισμούς των Γενικών Επιτελείων και την ανάπτυξη βιώσιμης εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Ο Ελληνικός Στρατός αντιμετωπίζει προβλήματα, που προέρχονται κατά την άποψή μου σε μεγάλο βαθμό από το γεγονός ότι εδώ και 65 σχεδόν χρόνια, δεν έχει συμμετάσχει σε πολεμικές επιχειρήσεις ευρείας κλίμακας. Η οικονομική κρίση που πλήττει τα τελευταία χρόνια τη χώρα μας αλλά και η πρόσφατη προσφυγική-μεταναστευτική που έχει εξελιχθεί σε μείζον εθνικό θέμα,

επηρεάζουν ποικιλοτρόπως τις Ε.Δ. Μέσα στα στενά πλαίσια της σημερινής δημοσιονομικής κατάστασης, πολύ λίγες έως ελάχιστες παρεμβάσεις είναι δυνατόν να γίνουν σε θέματα που αφορούν την αναδιοργάνωση στο Στρατό Ξηράς, που συνοψίζονται επιγραμματικά στα εξής :

Πολυδύναμα Στρατόπεδα : Το κλείσιμο ή σύμπτυξη μεγάλου αριθμού στρατοπέδων που αποδεδειγμένα δεν προσφέρουν απολύτως τίποτα στην επιχειρησιακή λειτουργία των ΕΔ. είναι θέμα προβληματισμού και εξέτασης, επί σειρά ετών. Μεγάλο μέρος των κτιριακών υποδομών στα ήδη υπάρχοντα στρατόπεδα έχουν κατασκευαστεί πρόχειρα τις περασμένες δεκαετίες, με αποτέλεσμα να μην καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες, να δημιουργούν κινδύνους ασφαλείας για το προσωπικό και να αυξάνουν σημαντικά το κόστος συντήρησης και λειτουργίας αυτών. Η μεγάλη διασπορά και η ελλιπής στελέχωση σε συνδυασμό με την ενασχόληση του προσωπικού με πλήθος άλλων δραστηριοτήτων, δρουν απαγορευτικά στην καθολική συμμετοχή για εκπαίδευση και καταπονούν το προσωπικό. Η συγκρότηση σύγχρονων πολυδύναμων στρατοπέδων θα συνέβαλε θετικά σε μια σειρά θεμάτων, όπως: Μείωση των λειτουργικών εξόδων, ενίσχυση του προσωπικού για οργάνωση και διεξαγωγή καλύτερης εκπαίδευσης, επαύξηση των χρόνων αντίδρασης και επιχειρησιακής ετοιμότητας, αποφυγή καταπόνησης για υλοποίηση αυξημένων αναγκών ασφαλείας, δημιουργία συνθηκών καλύτερης και ασφαλούς εργασίας. Θεωρώ ότι θα ήταν το ιδανικό 1-2 πολυδύναμα στρατόπεδα ανά Σχηματισμό. Πως είναι δυνατόν όμως να υλοποιηθεί κάτι τέτοιο στις σημερινές δημοσιονομικές συνθήκες; Ενδεικτικά να αναφέρω ότι κατόπιν υλικοτεχνικής μελέτης για τη σύμπτυξη ενός στρατοπέδου από τα 20 υπάρχοντα σε επίπεδο Σχηματισμού του οποίου υπήρξα Διοικητής, το κόστος ανερχόταν στο 50% περίπου των συνολικών πιστώσεων που διατέθηκαν στο Σχηματισμό για 1 χρόνο (κατασκευή όρχων, υποστέγων για οχήματα, διαμόρφωση υπάρχοντων χώρων, κ.λπ); Ακόμα και αν ήταν δυνατή η εξοικονόμηση των ποσών που απαιτούνται για τις ανάγκες αναδιοργάνωσης, θα πρέπει να ξεπεραστούν οι αντιδράσεις τοπικών φορέων και επαγγελματικών ομάδων που θεωρούν ότι θίγονται τα συντεχνιακά τους συμφέροντα. Σε περιπτώσεις που στο παρελθόν επιχειρήθηκε μετακίνηση ή κλείσιμο μονάδων-σχηματισμών γίναμε μάρτυρες αποκλεισμού στρατοπέδων και το θέμα εντάχθηκε σε προεκλογικές εξαγγελίες τοπικών φορέων και κομματικών παραγόντων. Οι αντιδράσεις αυτές είναι το μεγάλο «αγκάθι» χρόνια τώρα στις προσπάθειες που επιχειρήθηκαν στο θέμα της αναδιοργάνωσης στον τομέα αυτό.

Ευελιξία: Οι περιοχές επιχειρήσεων Έβρου και Αιγαίου συνιστούν ένα ιδιόμορφο γεωγραφικό περιβάλλον. Η γεωγραφική θέση των νησιών του Αιγαίου που είναι κατανεμημένα σε όλο το μήκος και πλάτος του, με μεγάλο αριθμό αυτών να βρίσκονται σε πολύ μικρή απόσταση από τις Τουρκικές ακτές, ενώ απέχουν αρκετές δεκάδες μίλια από τις ακτές της ηπειρωτικής Ελλάδας, καθιστά δύσκολη την υποστήριξη τους σε περίπτωση έναρξης πολεμικών επιχειρήσεων. Οι σχηματισμοί και οι μονάδες έχουν συγκεκριμένη περιοχή ευθύνης και έχουν χρεωθεί έδαφος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουν «αγκιστρωθεί» σ' αυτό και να έχει υιοθετηθεί αμυντική συμπεριφορά, εν αναμονή τυχόν

επιθετικών ενεργειών από τον αντίπαλο. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, απαιτείται αφενός μεν η ανάπτυξη πρωτοβουλίας και καλλιέργεια επιθετικού πνεύματος ιδιαίτερα από τα χαμηλόβαθμα στελέχη και αφετέρου στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης, η συγκρότηση μικρότερου αριθμού σχηματισμών και μονάδων που χαρακτηρίζονται από υψηλή κινητικότητα και ευκαμψία. Στο σύγχρονο πεδίο της μάχης είναι απαραίτητη η ύπαρξη ταχυκίνητων εφεδρειών και μονάδων διοικητικής μέριμνας με δυνατότητα άμεσης επέμβασης για ταχεία ενίσχυση, τυχόν απειλούμενων ή προσβαλλόμενων περιοχών και υποστήριξης αγώνα κινήσεως. Η στόχευση αυτή θα μπορούσε να συνδυαστεί με ένα πρόγραμμα αναβάθμισης της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας το οποίο θα περιόριζε την εκροή συναλλάγματος, θα συνέβαλε στην αύξηση θέσεων εργασίας και στην απόκτηση αυτοδυναμίας από την ελληνική αμυντική βιομηχανία. Ανασταλτικός παράγοντας και σ' αυτό το θέμα αποτελεί η δημοσιονομική κρίση και η μακρά παύση των εξοπλιστικών προγραμμάτων, η οποία ήδη έχει δημιουργήσει συνθήκες χάσματος στρατιωτικής ισχύος ανάμεσα στη χώρα μας και στην Τουρκία.

Προσωπικό – Εκπαίδευση :

Το πρόβλημα της χαμηλής στελέχωσης των μονάδων του Στρατού Ξηράς, σε συνδυασμό με μια σειρά προβλημάτων που επηρεάζουν την εκπαίδευση φαλκιδεύουν το αξιόμαχο των Ε.Δ. Η διεξαγωγή της εκπαίδευσης χαρακτηρίζεται από συμβατισμούς που οφείλονται κυρίως σε λόγους οικονομίας (πυρομαχικών - καυσίμων) και στην απασχόληση του ήδη μειωμένου προσωπικού για ανάγκες ασφαλείας και λειτουργικών αναγκών. Ο μικρός χρόνος διάρκειας θητείας των οπλιτών και η ανάθεση σ' αυτούς πολλαπλών καθηκόντων έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανεκπαιδευτης εφεδρείας, η οποία αποτελεί ζωτικό επιχειρησιακό τομέα της εθνικής πολεμικής προπαρασκευής. Οι ασκούμενοι Διοικητές τμημάτων δοκιμάζονται σε συνθήκες που απέχουν πολύ από αυτές που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν σε συνθήκες μάχης. Σύμφωνα με την επικρατούσα οικονομική κατάσταση δεν προβλέπεται στο προσεχές μέλλον η πρόσληψη μονίμου προσωπικού, το οποίο θα βοηθούσε να αμβλυνθεί το πρόβλημα. Για το λόγο αυτό βασική προϋπόθεση είναι να γίνει κατανοητό ότι η διάρκεια της θητείας πρέπει να καθορίζεται σε σχέση με τις υπηρεσιακές – επιχειρησιακές ανάγκες και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να εντάσσεται σε οποιοσδήποτε μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Ποια κυβέρνηση είναι όμως έτοιμη να αναλάβει το πολιτικό κόστος για μια απόφαση που θα προέβλεπε ενδεχόμενη αύξηση της θητείας ;

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ ότι οποιαδήποτε παρέμβαση στο θέμα της αναδιοργάνωσης θα είναι πολύ μικρής έως ελάχιστης έκτασης. Σε περίπτωση που οι συνθήκες το επιτρέψουν οποιαδήποτε μεταρρύθμιση και αναδιάρθρωση των Ε.Δ., θα πρέπει να γίνει με τη συμμετοχή-συναίνεση όλων των πολιτικών κομμάτων, μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Ο στόχος πρέπει να είναι η

δημιουργία ενός στρατού με υψηλή κινητικότητα, με επαρκή στελέχωση, με προσωπικό που διακρίνεται από υψηλό ηθικό, άρτια εκπαιδευμένο, με συστήματα διοικήσεως και ελέγχου σύγχρονης τεχνολογίας, με άριστη ικανότητα διακλαδικής συνεργασίας και απόλυτα ικανό για την προάσπιση των εθνικών συμφερόντων και της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας.

http://kranosgr.blogspot.gr/2016/03/blog-post_309.html#more

* Οι θέσεις που εκφράζονται στο κείμενο είναι απολύτως προσωπικές.